

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja do konca tega leta 1 K za Avstro-Ogrsko, 1 marko za Nemčijo, 2 liri za Italijo in 1/2 dolarja za Ameriko.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petič-vrsta 20 vin., vsa stran 60 K, pol strani 30 K, četrt strani 15 K, osminka strani 8 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Kniflova ulica št. 5, I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Klerikalci, prijatelji kmetov.

Klerikalci se kaj radi bahajo, zlasti kadar so na shodih pred ljudstvom, da ni večjih prijateljev kmetskega stanu in vnetejših zagovornikov kmetskih koristi, kakor so oni.

To znajo tako prepričevalno zatrjevati, da jim nehote mora verjeti vsakdo, kdor jim temeljito ne pozna srca in jeter.

Naše kmetsko ljudstvo, ki žalibog ne zasleduje z zadostno pozornostjo političnih dogodkov, seveda ni v položaju, da bi moglo pregledati nesramno igro, ki jo igrajo klerikalci s kmetskimi interesi.

Zato je naloga poštenega slovenskega časopisja, da pokaže slovenskemu kmetu klerikalne osrečevalje ljudstva v pravi luči.

Marsikdo izmed čitateljev se bo še spominjal, s kakšnim velikanskim hrupom so lani klerikalni listi, na čelu jim »Domoljub«, razglasili vest, da se je klerikalnim poslancem v državnem zboru posrečilo, izposlovati, starostno zavarovanje kmetskih poslov. Takrat so klerikalni listi povzdigovali v nebo svoje poslance, češ, da so si pridobili nevenljive zasluge za kmeta, ker so pri vladi izposlovali, da je predložila državnemu zboru zakonski načrt, s katerim se poslom zagotavlja za slučaj onemoglosti in starosti primerna preskrba.

Na prvi pogled se je zdel ta zakonski načrt zelo dober. A kdor pa se je nekoliko približje poučil o tem zakonu, je skoraj naltetel na razne temne strani tega zakonskega načrta, ki mu jemljejo vso njegovo vrednost.

Vse te senčne strani so klerikalci nele popolnoma zamolčali, nego jih pred kmeti naravnost prikrivali.

Koliko so klerikalni listi pisali in koliko so klerikalni poslanci na raznih shodih govorili o tem zakonu ter ga hvalili na vse pretege, a nihče izmed teh junakov si ni upal javno povedati, da se s starostnim poselskim zavarovanjem uvede samo novo breme, ki ga bo moral nositi na svojih ramah izključno kmet.

Če bi bili klerikalni poslanci resnični prijatelji kmeta, bi morali reči vladi: Za starostno poselsko zavarovanje smo z vsem sreem, nikakor pa ne pripustimo, da bi se vse to novo teško breme zvalilo na hrbet ubogemu kmetu. Prav je, ako skrbi vlada za državljane za slučaj starosti in onemoglosti, ne sme pa zahtevati, da bi kmet, ki je že itak preveč preobložen z ogromnimi davki, prevzel nase še to teško butaro starostnega zavarovanja svojih poslov. Država, tebe veže dolžnost, da preskrbiš državljane, ako ostare in obnemorejo, tvoja sveta dolžnost je torej, da s primernimi prispevki sama zagotoviš starostno poselsko zavarovanje. Ako tega ne storiš, moramo z vso odločnostjo nastopiti proti tvojemu zakonskemu načrtu o starostnem zavarovanju.

To bi morali povedati klerikalni poslanci dunajski vladi!

Tega seveda niso storili, nasprotno, celo obljubili so vladi, da bodo glasovali za njeno zakonsko predlogo.

In skoro bi se zgodilo, da bi vladni načrt obveljal, ako bi pravočasno ne zvedela za kravjo kupčijo med klerikalci in vlado — javnost.

Takrt je zašumelo in zahrumelo tudi med sicer pohlevnimi in ponižnimi slovenskimi kmeti. Poklicali so na odgovor klerikalne poslance. Vršil se je shod v Ljubljani v »Unionu«. Tu sta dr. Šusteršič in dr. Krek pred svojimi kmetskimi volilei morala priznati svoje grehe in obljubiti, da ne bosta nikdar več nastopala proti kmetskimi koristim.

To je bilo lansko zimo.

Par mesecev je šele poteklo od tega časa, a klerikalci so že zopet pozabili na svojo ljubezen do kmeta, ki jo sicer imajo vedno na jeziku.

To pot je grešnica klerikalna »Gospodarska zveza«, katere duševni in dejanski voditelj je poslanec dr. Krek.

»Gospodarska zveza« se peča z najraznovrstnejšimi kupčijami. Tako je sklenila z vojaško upravo v Pulju pogodbo, da pre-

skrbkuje za njo vole, katerih meso se nato rabi za vojaško menažo.

Kdor verjame zatrdilom naših klerikalcev, da so največji in edini prijatelji slovenskega kmeta, bo sodil, da bo klerikalna »Gospodarska zveza« vso živino, ki jo potrebuje za Pulj, kupovala na Kranjskem ali vsaj na Slovenskem, da bi s tem v dejanju pokazala svojo resnično ljubezen do kmeta.

A kako postopa ta klerikalni denarni zavod?

Vso živino, ki jo potrebuje za Pulj, kupuje izključno na Ogrskem. Niti enega repa ne kupi in ni kupila doma na Kranjskem ali Slovenskem, marveč kupuje vse vole — in teh potrebuje na stotine vsako leto — pri madžarskih mogoteih in Židih! Na tisoče denarja odhaja teden za tednom, mesec za mesecem na Madžarsko v roke madžarskim židovskim prekupecem, slovenski kmet pa mora v sedanjih slabih časih prodajati svojo živino za naravnost smešno ceno!

Slovenski kmetje, pridite v Ljubljano in oglejte si pri »Bavarskem dvoru« ogrske vole, ki jih »Gospodarska zveza« teden za tednom dobiva z Madžarskega. Pridite in prepričajte se, kako zelo ljubijo klerikalci slovenskega kmeta, ko raje s svojimi tisočaki podpirajo madžarske in judovske prekupce, kakor pa poštenega in v resnici potrebnega slovenskega kmetovalca!

Ali morete, slovenski kmetje, še nadalje verjeti klerikalcem, da so vaši odkritosrčni in požrtvovalni prijatelji?

Menimo, da ne bo temu nihče verjel, kdor še ima zdrave možgane in kdor še kolikaj misli s svojo glavo!

Zato, slovenski kmetje, vzdramite se, ojunajte se in pokažite vrata klerikalnim skleparjem, ki imajo sicer ljubezen do vas vedno hinavsko na jeziku, dejansko pa vas poznajo samo ob času volitev!

Somišljeniki, narodnjaki, naročajte in širite „Slovenski dom!“

Politični pregled.

Avstrija.

Politične počitnice se polagoma bližajo svojemu koncu. Meseca septembra se skličejo nekateri deželni zbori, vsled česar je pričakovati, da se že v tem mesecu prične politična borba z vso živahnostjo. Vlada zre s skrbjo v bodočnost. Vse namreč kaže, da bodo razmere v državnem zboru v jesenskem zasedanju prav take, kakoršne so bile spomladi. In to dela ministrskemu predsedniku baronu Bienertu sive lase. Zato deluje na to, da bi se stranke same pred začetkom zasedanja sporazumele ter s tem omogočile redno delovanje državnega zbora. V to svrhu je naprosil načelnika poljskega kluba dr. Glabinskega, da bi posredoval med strankami ter jih skušal pregovoriti, da bi se zedinile za mirno delo v bodočem zasedanju. Dr. Glabinski je sklical 17. m. m. v to svrhu na Dunaj sejo načelnikov vseh državnoborskih klubov. Vsi povabljeni načelniki so obljubili, da se te seje vdeležijo, samo dr. Šusteršič je sporočil, da je »zadržan« se te seje vdeležiti. Ta Šusteršičeva odpoved kaže na to, da nameravajo slovenski klerikalci tudi v bodočem zasedanju obstruirati. Če se bo ta politika slovenskih klerikalcev končala za slovenski narod s kakim uspehom, bo pokazala bodočnost. Bojimo se, da bo slovenskemu narodu škodovala, ako bo tudi morda donesla kak strankarski uspeh klerikalcem samim.

Hrvatska.

V nedeljo slavi Hrvatska in z njo ves slovanski jug 100letnico svojega velikega preporoditelja dr. Gaja. Dr. Gaj je eden največjih in najzaslužnejših mož v zgodovini Hrvatske in slovanskega juga. On je prvi jel na slovenskem jugu oznanjati jugoslovansko vzajemnost ter delovati na to, da se Slovenci, Hrvati in Srbi združimo v močno kulturno enoto. Njegov načrt je bil l. 1848. še izvedljiv. Škoda, da v njegovem času med Slovenci ni bilo tako dalekosežnih politikov, ki bi uvideli velik pomen Gajevih idej za bodočnost vsega slovanskega juga. Ako bi Gajeve ideje rodile odmev v Slovenceh, bi bivala na našem jugu od Beljaka do Pirota in doli do obal Egejskega morja ena enotna narodna masa, ki bi predstavljala velikansko moč in vsled tega uvaževanja vredno silo v političnem življenju. To se žalibog ni zgodilo, zato moramo sada mi zlagati kamen na kamen in morda stoletja graditi na poslopju, ki bi ga naši očetje v Gajevih časih lahko zgradili takorekoč preko noči. Končno je treba še omeniti, da je dr. Gaj oče našega sedanjega pravopisa, ki je docela enak hrvaškemu. Slavnosti Gajeve stoletnice v Krapini se seveda vdeležijo tudi Slovenci, da izkažejo dolžno čast spominu velikega moža in prvega Jugoslovana dr. Gaja.

Na Balkanu.

Napetost med Turčijo in Grško radi otoka Krete je zadnje dni nekoliko ponehala. Grška je uvidela, da bi v slučaju vojne s Turčijo toliko kakor gotovo podlegla, zato je jela ubirati milejše strune. Odgovor grške vlade na turški ultimatum glede Krete je bil tako zmeren, da je Turčijo zadovoljil. Sedaj so velike sile na delu, da izgadijo še zadnja nasprotstva med Grško in Turčijo. — Meseca septembra obiščeta turškega sultana Mohameda V. v Carigradu — dva carja: ruski car Nikolaj in »novopečeni« car Ferdinand bolgarski. Ruski car pripluje v Carigrad s črnogorskim brodom, s katerim se potem pelje skozi morsko ožino Dardanele, ki so bile doslej za vojne ladje zaprte.

Španska.

Vladi se je posrečilo revolucijo v deželi vsaj začasno vdušiti. Če pa bo mir trajen, to pa je veliko vprašanje, zakaj pod pepelom še vedno tli iskra revolucije. V Maroku se Špancem še ni posrečilo ukrotiti upornih Kabilov. Vojna uprava je zadnje dni poslala več tisoč vojakov v Melilo, da se general Maura čuti že dovolj močnega, da bo pričel odločilno borbo proti vstašem. Kakor sklepajo listi, se vname te dni odločilna bitka med Španci in Kabili.

DOPISI.

Dopis iz Bele Krajine.

Veseliča, katero sta priredili združeni črnomaljski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v nedeljo, dne 1. avgusta 1909 v Gradacu na vrtu gosp. Julija Macelleta, je uspela nad vse pričakovano dobro. Gradac je bil ves v zastavah, raz vsake tudi najmanjše kmetske hiše je vihrala naša trobojnica ter pričala, da vrli in zavedni Gradčani vedo ceniti pomen in važnost naše šolske družbe. Okusno okrašeni veselčni prostor je bil kmalo po 4. uri natlačeno poln občinstva. Videli smo skoraj vse Črnomaljce, v častnem številu so bili zastopani vrli Metličani, a najbolj nas je razveselil pogled na priprosto kmetsko ljudstvo, ki se je v tako velikem številu odzvalo povabilu. Zbralo se je okoli 500 ljudi, in vsi ti so se v prisrčni in neprisiljeni zabavi kmalu počutili kot ena sama velika družina, polna narodnega navdušenja. Saj se je pa za zabavo tudi preskrbelo v vsakem oziru. V lično ozaljšanih šotorih za pivo, vino in jestvine, v slaščičarni in kavarni so ljubke gospe in gospodične v elegantnih kostumih in narodnih nošah se neumorno trudile, da ustrezajo vsem lačnim, žejnim in sladkosnedenim gostom, dočim so druge gospice, pridno, kakor čebelice razpečavale šopke, razglednice in srečke za srečolov. Metliška mestna godba je svi-

rala v splošno zadovoljnost, v odmorih pa je nastopil črnomaljski mešani pevski zbor pod spretnim vodstvom gosp. Schillerja ter žel za vsako pesem splošno odobravanje. V mraku je še nastopil črnomaljski orkester, ki je potem v veliki plesni dvorani neumorno igral do ranega jutra. Povsod je vladala radost in veselje. Resni odmor je nastal le tedaj, ko je nastopil gosp. nadučitelj Šetina ter v vznešenih a vendar poljudnih besedah označil namen in nalogo naše šolske družbe. Navdušeno ploskanje in odobravanje sme biti govorniku dokaz, da so njegove prepričevalne besede našla odprta srca prisotnega belokranjskega naroda. Moralni uspeh prireditve je bil popoln, a nič manj pa gmotni, saj znaša čisti prebitok nad 600 K. — To je vsota, ki je za borne belokranjske razmere naravnost velikanska. — Da pa je veselica tako krasno uspela, je zasluga veseličnega odseka, v prvi vrsti pa ge. in g. dr. Maleriča. Odboroma obeh črnomaljskih podružnic je res čestitati, da sta si izvolila tako predsednico oziroma predsednika. Kakor sta ona dva vedno in povsod duša in glavna opora vsega narodnega življenja v Črnomlju, tako sta tudi pri tej priliki, ko se je prvič v takem obsegu priredilo narodno slavlje na Belokranjskem, pokazala, kaj zamore neumorni trud ter nesebična požrtvovalnost. Istotako gre hvala rodoljubni obitelji Macelletovi v Gradacu. Ne samo, da je dal gosp. Macelle vse veselčne prostore brezplačno na razpolago, da je preskrbel vso pijačo pod najugodnejšimi pogoji, on in njegova gospa soproga sta rade volje neumorno pomagala pri vseh drugih pripravah ter prirediteljem olajšala veliko truda ter prihranila mnogo stroškov. Posebna zasluga se mora priznati tudi vsem gospem in gospodičnam, ki so s tako vzgledno vztrajnostjo sodelovale na svojih mestih. Tem, kakor vsem onim, ki so na ta ali drugi način pripomogli k temu lepemu uspehu, presrčna hvala, odboroma podružnic pa kličemo: Vedno tako naprej po začrtani poti v prid naše šolske družbe in v blagor drage nam slovenske dece.

Iz Škocjana. Škocjanski župnik P. Bobinc je v nedeljo 1. t. m. sklical javen shod v Dobravo pod Selakov kozolec. Na shodu sta vezala otrobe dr. Hočevar, naš državni poslanec, in pa dr. Lampe iz Ljubljane. Ves mesec so klerikalci agitirali za ta shod, a nazadnje so vse svoje somišljenike spravili pod kozolec, ker je bila vdeležba grozno klaverna. Klerikalcev je bilo do 70 glav, med temi 25 žensk in deklet. Naprednih mož je bilo 60 navzočih, tako, da bi mi bili lahko shod razbili. Tega nismo storili, ker smo hoteli slišati kaj neki nam povesta novega klerikalna preroka. A bili smo razočarani, zakaj to, kar sta ta dva doktorja govorila, smo že vse preje čitali v časnikih. Zato sta pa tudi slišala krepke govore. Pri tem se je doigral tale

zanimiv prizor: Kmet Met.: Lažete! Razjarjen kaplan Florjančič: Met., pojdite takoj v kraj, drugače ... Met.: Lahko, če hočem! Kaplan: Met., pojdite v kraj, zadnjikrat vam pravim. Met.: Kaj ste vi kakšen berič, da mi ukazujete proč iti? Med naprednjaki je zavrelo in nedvomno bi jih bil kaplan skupil, da se ni takoj pobral stran. Govornika sta na dolgo in široko govorila o bosanskih kmetih. Prav, toda vprašamo vas, zakaj se ne brigate za nas slovenske kmete? Ali vas naši volilci nič ne brigajo, daši ravno od pomanjkanja ginemo, daši ravno propadamo. Neznosna draginja nas tišči ob tla. Moka je bila pred kakimi 6 ali 7 leti po 14 vin. kg, a danes se prodaja po 36 vin. in še dražje. Slanina je bila po 56 kr. kg, a danes se prodaja po 1 gld. kg. Pšenica je bila po 1 gld. 80 kr. do 2 gld. mernik, a danes stane 4 gld. 35 do 50 kr. mernik. O mesu niti ne govorim, saj meso je kmetu greh jesti, meso je samo za gospode! A vi nam še močnika ne privoščite! Seve, ker ne veste kaj se pravi delati in lačen biti. Dajte torej nam kruha! Dotlej pa se ne pokazite med nas, med vaše volilce, za katere bi bili dolžni skrbeti. Spomnite se tudi, kaj vse ste nam obljubljali pred volitvami, kako boste za nas delali. Kje so sedaj vaše obljube, kje tista vaša dela? Vse je šlo rakom živžgat. Kmet pa kot prej propada, a ni daleč, ko bode prišel popolnoma na beraško palico, ako bode imel take varuhe in zastopnike kot ste vi. G. Bohinca pa le vprašamo, zakaj neče shoda sklicati v Škocjanu? Zakaj ne pokliče tistega Lampeta semkaj v Škocjan. Kaj ne, bojite se resnice. O ta ljuba resnica, kako vas vendar v oči bode! Seveda v Škocjanu so tla drugačna kakor v Dobravi. Gosp. kaplanu pa povemo, naj drugikrat lepo izgine s pozorišča, ako se ne bo izučil več omike, sicer se mu zna zgoditi to, kar Kovačičevemu muteu. Končno še vnovič ponovimo svojo zahtevo: Priredite shod v Škocjanu. Ako pa si tega ne upate storiti, hočemo naprositi koga drugega, da nam bo priredil shod ter nam natočil o vašem delovanju čistega vina.

Dopisnikom!

V kratkem času, odkar izhaja »Slovenski Dom«, je vstopilo v krog njegovih sotrudnikov lepo število dopisnikov. — Hvala jim za njihov trud in za njihovo požrtvovalnost! Vendar pa bi želeli, da bi število dopisnikov še naraslo, da bi ne bilo nobenega okraja in nobenega večjega kraja na Kranjskem, kjer bi »Slovenski Dom« ne imel svojega stalnega dopisnika. Da svojim sotrudnikom olajšamo delo, jim podajamo ta-le navodila, po katerih se naj ravnaajo:

1. Dopis je treba dati na pošto najkasneje v **torek zvečer**, da ga ima uredništvo v sredo zvečer že v rokah.

2. Ako izveš kako zanimivo novice, napiši jo **takoj** in jo nemudoma pošlji uredništvu »Slovenskega Doma«.

3. Piši **kratko** in **jedernato**; s tem prihraniš delo sebi in uredništvu.

4. Ne rabi svinčnika, marveč **črnilo**; piši razločno, zlasti **imena** in **številke**.

5. Ne piši nikdar »včeraj« ali »danes«, marveč navajaj vedno v svojem poročilu **dan** in **mesece** dotičnega dogodka.

6. Nikdar ne popravlaj imena ali številke; izčrtaj napačno besedo in napiši nad njo ali poleg nje pravo.

7. Nikdar in nikoli ne popiši obeh strani lista. Popiši samo **prvo** stran lista, **zadnjo pa pusti prazno**.

8. Na vsakem dopisu se **podpiši**, zakaj dopisov brez podpisa ne sprejema nobeno uredništvo.

9. **Razširjajte list, priporočajte ga ljudstvu in pridno agitirajte zanj!**

Razgled po Slovenskem.

r **Kako dr. Pegan sodi o svojih shodih.** V »Slovenskem Narodu« čitamo: V četrtek je poklical nek gospod dr. Pegana, voditelja S. L. S. k telefonu ter ga med drugim tudi vprašal, če se udeleži v nedeljo čukove slavnosti v Kamniku. Na to odgovori dr. Pegan tako - le: »Ne, ne morem, imam na Dolenjskem dva **prav neumna shoda**, enega v Dolenji vasi pri Ribnici in enega v Robu pri Velikih Laščah, strašno me jezi, da radi te **oslarije** ne morem v Kamnik.« — Torej, poslušalci v Dolenji vasi in Robu, zapomnite si to, da vam Pegan hodi kvasiti samo **neumosti** in **oslarije**. Besedo ima sedaj previdni in prebrisani dr. Pegan!

r **Iz finančne službe.** Prestavljena sta fin. komisar g. M. Spindler od davčnega referata v Kamniku k davčnemu referatu v Novo mesto in fin. koncipist g. H. Ryschawy od fin. ravnateljstva v Ljubljani k davčnemu referatu v Kamnik. — Vpokojili so na lastno prošnjo davčnega nadoskrbnika v Vipavi g. Albina pl. Foedrantsperga.

r **Premembe v finančni straži.** Vstopil je paznik K. Leitgeb in dodeljen finančnemu oddelku v Senožečah. — Imenovani so: tit. resp. A. Weble in Fr. Burgar za respicijenta, tit. nadpaznik M. Božič in pazniki J. Zemljak, Ferd. Kobal in Ig. Hodnik za nadpaznike. — Prestavljeni so: paznik Ig. Hodnik iz Ljubljane v Krško in J. Krhin obratno, dalje višji rešpicijent S. Kern iz Vrhnike v Kranj, rešpicijent T. Mihelič iz Kočevja na Vrhniko in nadpaznik Iv. Lapajne iz Postojne v Kočevje, nadpaznik M. Božič iz Mengša v Ljubljano in paznik J. Beguš iz Krškega v Novo mesto. — Vpokojena sta: rešpicijenta Jos. Pretnar in Rudolf Hammerlitz. — Iz službe je izstopil nadpaz. A. Werli.

r **Skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« na Jesenicah** se je vršila preteklo nedeljo dne 8. t. m. Vdeležilo se je okrog 500 rodoljubnih Slovencev in Slovenk. Predsedoval je skupščini prvomestnik vladni svetnik Andrej Senekovič. Tajnikovo poročilo je podal dr. Gregor Žerjav. Iz tega poročila posnemamo, da je družba štela okrog 10.000 družstvenikov. Na šolah deluje 9 učiteljev, 19 učiteljic in 18 vrtnaric. Šolo pa obiskuje 2395 slovenskih otrok. Prihodnje leto slavi družba 25letnico svojega obstanka, proslavila jo bo z ustanovitvijo novih šol in otroških vrtcev. Po poročilu blagajnika notarja Hudovernika je imela družba v preteklem letu 136.268 K dohodkov, stroškov 93.483 K, torej prebitka **42.784 K**. Dohodkov je bilo letos **41.117 K** več kakor lansko leto. Ves ta denar so nabrali naprednjaki, kar je dokaz, da družba prav lahko, da, še bolje vspeva, ako v nji ne delujejo klerikalci, ki bi pač radi imeli v družbi glavno besedo, žrtvovali pa za njo nič. Časopisi so za družbo nabrali 12.839 K, a od tega zneska je nabral »Sloven. Narod« sam 11.900 K. V odbor so bili izvoljeni: notar Hudovernik, župnik Vrhovnik in prof. Vajda; v nadzorstvo dr. Ilesič, dr. Müller, dr. Ravnihar, Matej Prosekar in Miloš Štibler; v razsodišče pa: notar Kogej, ces. svet. Šavnik, dr. Tekavčič, dr. Triller in dr. Hude-list. O tej znameniti skupščini bomo spregovorili natančneje v prihodnji številki.

r **Nov sokolski odsek.** V Biljah blizu Gorice je ustanovil goriški Sokol nov sokolski odsek. Sokolska ideja pridobiva na Goriškem vedno več tal.

r **V Prvačini** se ustanovi veliko javno knjižnico s pomočjo čistega dobička, katerega je dala nedeljska prireditelj »Divji lovec«.

r **Tri narodno - izobraževalna društva** so se ustanovila v goriškem mestu tekom enega leta. Vsa tri društva vrlo napredujejo. V Ajševici in v Rožni dolini sta se že vršili veselici z velikim moralnim uspehom. Društvo pri Barki pa priredi 15. t. m. svojo prvo veselico. Da nasprotujejo tem slovenskim društvom v mestu goriški Lahji, je umljivo, da so pa dobili zaveznike v slovenskih klerikalcih, je čudno. Podirati je lahko, sezidati pa težko, posebno kaj pozitivnega, od česar bi imela edinole slovenska stvar svojo korist! S temi društvi se je posrečilo s pomočjo čitalnic in narodnih pesmi ustaviti sistematično poitalijančevanje slovenske periferije goriškega mesta.

r **Odmevi iz lanske kolesarske slavnosti v Gorici.** Pred okrožnim sodiščem v Gorici se je imel zagovarjati v ponedeljek 19-letni laški tehnik Umberto Bonnes radi ščunvanja proti drugi narodnosti in radi poškodbe tuje lastnine. Lansko leto so namreč naskočili laški mladiči slovenske kolesarje iz Vrtojbe za Gradom. Med napadalec je bil tudi omenjeni Bonnes. Radi prvega delikta je bil Bonnes oproščen, za

poškodbo tuje lastnine (raztrgal je kravato slovenskemu kolesarju) pa obsojen na globo 10 K al 24 ur zapora. S to obravnavo se je zaključila dolga vesta britkih kazenskih posledic izzivanja in nestrpnosti laških izzivačev izza lanske goriške kolesarske slavnosti.

r **Zrakoplov »Solnograd«**, s katerim sta se v ponedeljek dvignila nadvojvoda Jožef in Peter Ferdinand v Celovec in hotela preploviti Karavanke, je zanesel neugodni veter v nasprotno smer, kjer se je spustil v bližini Vuzenice srečno na tla. Zrakoplov se je kmalu zopet dvignil z nadvojvodovim spremstvom in plaval proti Mariboru, kamor sta se tudi nadvojvoda odpeljala z avtomobili.

r **Morileca kočijaža** v tržaški okolici in večkratna vlomilca in tatova brata Premru iz Novega mesta se nahajata še vedno v ljubljanskih zaporih. Skrivnostni umor tržaškega kočijaža sta hotela utajiti z alibi dokazom, češ, da sta bila v času umora nekje na Laškem. Ta dokaz se jima je popolnoma ponesrečil. Pri tem je dobila sodnja še druge, jako sumljive dopise obeh zločincev.

r **Edini Slovence v Avstraliji**. V Bridgetownu v Avstraliji se je naselil D. F. Petek. To je edini Slovenec v vsi Avstraliji. Te dni smo dobili od njega pismo, v katerem nam poroča, da je srečno dospel v svojo novo domovino. Vozil se je tjakaj skoro dva meseca. Sama vožnja ga je stala 2000 K. V kraju, kjer se je on nastanil, je sedaj zima, je sicer nekoliko hladno, toda sneg ne pade nikoli. Petek si je nakupil v Bridgetownu posestvo, ki ga bo obdeloval, vendar pa se misli napotiti tudi v notranjost Avstralije, da poskusi svojo srečo pri iskanju zlata, ki se v ondotnih krajih baje nahaja v velikih množinah. Želimo rojaku v daljni Avstraliji mnogo sreče v nadi, da se nam bo še oglasil ter nam kaj povedal o svojih doživljajih.

Ljubljanski novičar.

lj **Edina, res narodna gostilna na Posavju** je gostilna pri »Ruskem carju« na Ježici. Lastnik te gostilne g. Cunder je zaveden narodnjak, ima pristno kapljico in izborna jedila, zato ga narodnemu občinstvu iz Ljubljane in okolice najtopleje priporočamo. Svoji k svojim!

lj **Po Ljubljani** ponuja svoje milo Celjan Costa-Kuhn. Ta mož je eden najzagrizenjših Nemčurjev. Slovenci bodo vedeli kaj jim je storiti!

lj **Obrtno sodišče**. Dne 1. decembra začne poslovati v Ljubljani obrtno sodišče, kakršna so ustanovljena v vseh večjih mestih. Je tudi lep napredel.

lj **V ljubljanskih gostilnah in kavarnah** ni skoro nikjer dobiti »Slov. Doma«. Naj bi somišljeniki povsod, kamor zaha-

jajo, zahtevali, da se naroče na »Slovenski Dom«. Posnemajmo klerikalce, ki z vsemi sredstvi skušajo razširiti svoje časopise!

lj **Plačilo za »rekruta«**. V torek jutraj sta se v neki kavarni sprla in naposled stegla neki topničar in neki izvošček. Ko je med preprirom izvošček topničarju dejal »rekrut«, ga je tako udaril po glavi, da mu je prizadel na desnem očesu hudo poškodbo.

lj **Sirov ljubimec**. Ana L. je imela z nevarnim in nasilnim, že 14krat predkaznovanim Jožefom V. nekaj tednov ljubavno razmerje. Ker je vkljub ponovnim obljubam ni hotel poročiti, je začela postajati napram svojemu oboževalcu vedno mrzlejša. Sirovež jo je zato v nedeljo v nek gostilni in na cesti občutno pretepel in ji vzel poselsko knjižico. Poškodovana je na ustih pri očesu in sploh po glavi. Oddali so ga sodišču.

lj **Aretovan** je bil v nedeljo delavec Jakob Lešnik, ker je pred kratkim svojemu sostanovalecu v Ravnikarjevi ulici, ko je ta nekoliko vinjen zaspal, ukradel nekaj denarja, kakor tudi srebrno uro z verižico. Denar je že zapravil, uro pa nekam prodal.

lj **Ogenj v kuhinji**. V ponedeljek, dne 9. t. m. zvečer je padla v kuhinji na Poljanski cesti št. 60 hčerki uslužbenca v bolniški blagajni Alojzija Trtnika na tla goreča petrolejka. Petrolej se je vnel in razlil goreč po kuhinji, da so ga le s težavo, brez gasilcev pogasili, posebno še, ker so ga hoteli gasiti z vodo, kar ogenj pri petroleju šele pospešuje. Hčerki se ni zgodilo nič hudega.

Dolenjski novičar.

d **Volitev v pridobninsko komisijo**. V torek 10. t. m. so se vršile volitve zaupnih mož v pridobn. kom. v Radečah. Klerikalci so se pehali in letali okrog, da bi vjeli na limanice kakega kalina. Tudi narodnjaki niso držali križem rok, vendar niso delali v toliki meri kot nasprotniki. Nemci so se to pot tudi vdeležili volitev kot samostojna stranka. Prodrli so naprednjaki.

d **Iz Št. Jurja pod Kumom** se nam piše: Naš župnik so tudi začeli delati po receptu, ki je v navadi pri izanskem župniku Mauringu. Pred kratkim je župnik brez najmanjšega povoda oštel posestnikovega sina Leopolda Čiča iz Doboveca ter mu pri tej priliki priložil več krepkih zaušnic. Za ta junaški čin se je moral župnik zagovarjati na mestu, kjer se 'ga je poučilo, da se tako ravnanje ne strinja s kazenskimi določbami. Za to ravnanje bi moral gospod šteti svitlo kronce — če ne bi bil prosil odpuščanja. Potem pa se še klerikalci jokajo in tarnajo v »Slovene« in njegovem sinčku »Domoljubu«, da je

sv. vera v nevarnosti. To je sicer res, da je vera v nevarnosti, toda vprašanje je, kdo spravlja vero v nevarnost?

d **Iz Št. Janža** nam piše somišljenik: Še ne dolgo, kar se je poslavljajal naš kaplan, za katerim se nismo prav nič jokali; še manj se bi, če bi odhajal naš župnik. Gospodi v črnih haljah mislijo, da smejo ljudi obrekovati, kakor je njim ljubo in da jih za to ne more zadeti nobena kazen. No, semtertja se pa le vendar zmotijo. Pred kratkim časom je neko osebo krstil naš župnik za »Občno . . . Seve, to krasno ime pa ni ugajalo dotični osebi; ona je tožila župnika in mož se je — hočeš nočeš — moral zagovarjati pred sodiščem. Konec je bil ta, da je bil g. župnik obsojen v denarno kazen ter v plačilo svojega in nasprotnega zastopnika.

d **V Kostanjevici je umrl** 10. t. m. gosp. Josip Božič, kovaški in podkovski mojster in bivši načelnik rokodelske zadruga. Pokojnik je bil vesten obrtnik in dober družinski oče. N. v m. p.

d **Premeščen** je iz Novega maste v Ljubljano avskultant gosp. dr. Beno Sabothy.

d **Premeščena** sta gg. dr. Šlebinger, profesor v Novem mestu na ljubljansko realko in profesor Pettauera na celovško realko.

n **Občinsko sejo** se boji sklicati črnomaljski župan Skubič menda iz strahu pred napredno večino v mestnem zastopu. Dasi čaka na rešitev mnogo važnih stvari, se naš »dični« župan za vse to nič ne zmeni, ampak pusti, da vodi občinsko upravo zvesti mu tajnik, sam pa hodi popevat na Mavrle nemške pesmi. Črnomaljeji smo res lahko ponosni na takega župana, čudimo se le, da e. kr. okr. glavarstvo v neposredni bližini trpi tako anarhijo.

n **Radi slovenskega pozdrava** ovadil je pri črnomaljskem glavarstvu učeči se praktikant »baronček« Comers nekega orožnika. Kar si ti ljudje dovolijo, presega že vse meje. Potem naj ima pa ljudstvo zupanje v tako uradništvu. Namesto da bi se učil jezika naroda, ki ga živi, se pa celo čuti razžaljenega, če ga kdo v slovenskem jeziku pozdravi. Res, daleč smo prišli pod vlado barona Schwarzta!

n **Hajlovec** je glavarstvu v Črnomlju prideleni domobranski asistent, ki sliši na ime Kump. Možakar je sicer preneznaten, da bi se natančneje z njim ukvarjali, za danes mu povemo le toliko v brk, da bodemo pri prvi priliki, ko zvemo, da bo še enkrat na pozdrave slovenskih kmetov odgovoril s »heil«, pošteno z njim obračunali. Da bi nas izzival celo vojaški uradnik, ki se že po svojem značaju nima utikati v narodnostne boje, tega pri vsej potrpežljivosti ne bomo trpeli, pozivamo pristojno oblast, da nemškuatarja Kumpa poduči, kako se ima obnašati, ako hoče službovati med belokranjskim narodom.

d **Kot pravni praktikant** je vstopil pri e. kr. okrajnem sodišču v Črnomlju gosp. Avgust Leitgeb, sin gosp. Leitgeba, peka v Črnomlju.

d **Iz Novega mesta.** Dne 13. julija je bil radi kile operiran v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji gosp. Stanko Pehare, župnik iz Črnomlja. Operacija se je posrečila in je hodil Pehare že na sprehode. — Dne 26. julija je obedoval prvič pri skupni mizi z usmiljenimi brati. Naenkrat mu je prišlo slabo, da je moral iz obednice. Na hodniku pa se je zgrudil na tla, spregovoril še par besedi, in umrl od kapi zadet.

d **Kap je zadela** Franceta Witschla, geometra preje v Rbnici, zdaj na Koroškem dne 16. m. m. Prepeljali so ga v Novo mesto. Witschl je bil doma v Srebrničah pri Novem mestu. V zadnjem času se je mož kazal nemčurja.

d **Izpred novomeškega sodišča.** France Stare, ki je bil streljal na Frančiško Michelič, s katero je imel ljubavno razmerje, je bil obsojen radi poskušene težke telesne poškodbe na osem mesecev težke ječe. — Menda se mu bo v osmih mesecih že ohladila kri.

d **Iz Novega mesta** nam pišejo: Najemnino, ozir. gostaščina v Novem mestu znaša za l. 1909 in 1910 po 5%, vodarina pa znaša tudi po 5%. Stanarina je v Novem mestu že itak strahovito draga in se še vedno zvišuje. Stanovanje, ki je bilo do zdaj oddano za 650 K, se je podražilo prihodnji stranki na — 1050 K. Uradništvo se pač nima povoda smejati. Za velikanska plačila ima pa — frančiškansko ljudsko šola, dočim imajo v zadnji gorski vasi pedagoško naobrazene učitelje.

d **Na javni dražbi** je kupila »Ljudska posojilnica« dne 4. avgusta t. l. Minissinijevo hišo v Novem mestu, kjer so nastanjeni uradi za trasovanje belokranjske železnice. Zdražila je hišo za 26.000 K, dasi je bila cenjena na 52.000 K. Čudno: stavbe nimajo skoraj nobene vrednosti, stanovanja so pa tako draga.

d **Uzmoviča Kuntariča** je prijelo orožništvo v Gradaču. Kuntarič, poznat uzmovič, je vstopil aprila v službo pri mizarju Maloviču. Ko je moral čez par dni na nabor v Kostanjevico, si je izposodil pri mojstru Maloviču kolo, vredno nad 100 K, pri tovarišu Jeniču pa celo biciklistovsko opravo, vrnil se pa ni več.

d **Rop pod Ratežem.** Dne 26. julija je nesla neka Ribzelj iz Kronovega v hranilnico nekaj denarja. Ko se je ob cesti med Ratežem in Mokrim poljem malo odpočila, se je nenadoma dvignil iz cestnega jarka mlad mož, skočil za njo, jo podrl na tla in ji siloma vzel iz žepa 31 K. Mož je bil še mlad, dosti čedno oblečen in je napravil utis boljše situiranega moža.

d **Obsojen župnik.** V Št. Lovrenču imajo župnika, ki je v večnem boju z župljani. Piše se za Oblaka. In res je to hudourni in jeznoriti oblak. Bolj kot župnik je trgovec in politik. Vse prekupi: jajca, ma-

slo, fižol, z eno besedo, vse in prodaja za lep dobiček naprej. Politika mu je slast. Pa tudi oblastev ne priznava. Letos se je uprl cestarju in mu med njegovim stanovskim pravilom žugal z revolverjem. To je pa hudodelstvo javne nasilnosti. Radi tega hudodelstva je bil obsojen pri e. kr. okrožn. sodišču v Novem mestu dne 31. julija t. l. na 14 dni teške ječe. Bog ve, če bodo Šentlovrenčani zdaj marali hudodelca za župnika? Glavo pa gremo staviti, da ne bo sedel župnik Oblak ne ene minute — ker smo v Avstriji. Če bi se pa kmečki fant uprl recimo orožniku, ki bi vklepal njegovega očeta, dobil bi kar par mesecev in bi jih moral tudi pošteno presedeti. In vendar bi moral župnik bolj vedeti kaj dela, nego priprost kmečki fant.

d **Iz Črnomlja.** Pred kratkim je naš »Sokol« izobčil Julčeta Perhaveca radi nevrednosti, da bi bil »Sokol«. Dasi mu je svoj čas »Domoljub«, pravzaprav njegov dopisnik Tinko Malerič, očital, da je v sorodu s eigankami, so ga vendar »čuki«, pri katerih ima Tinko odločilno besedo, z veseljem sprejeli med se, ko ga je »Sokol« izobčil. Pa še takoj avanziral je za predtelovadca. Zdaj so ga pa tudi »čuki« izobčili. Pa še v službeni preiskavi je, ker je nekake lepake trgal in mazal.

d **Iz Št. Lovrenca.** Mati šentlovrenskega župnika Oblaka je, kakor se govori po naši dolini, tudi v sodni preiskavi. Pač lep farovž to!

d **Dobra pijača na Grosupljem.** Maršikak potnik se vozi po dolenski železnici, pa še ne ve, da je razen Koščakove kolodvorske restavracije na Grosupljem tudi takoj zadaj za kolodvorskim poslopjem priznana dobra restavracija gosp. Rusa, vnetega rodoljuba. Dobi se dobro vino in slovansko budejevičko pivo. Dohod k Rusovi restavraciji je med kolodvorskim poslopjem in med kolodvorsko Koščakovo restavracijo.

Gorenjski novičar.

g **Zopet nesreča na Triglavskem pogorju.** V torek smo dobili brzoglavno obvestilo, da se je dr. Josip Stojce, zdravnik iz Ljubljane, ponesrečil v skalinah Škrlatic. V sredo zjutraj smo prejeli iz Kranjske gore to-le brzoglavko: »Dr. Stojce v pečinah Škrlatic ponesrečil. Je živ; šli so ponj; dosedaj se ni vrnil še nihče«. O nesreči smo poizvedeli te-le podrobnosti: V nedeljo sta se napotila dr. Stojce, ki je znan kot izboren turist, in nadučitelj Petrovčič na Škrlatico. Škrlatica je znana kot ena najtežje pristopnih gor v Triglavskem pogorju. Pri plezanju sta prišla do strme stene na Suhem plazu, približno 300 m pod vrhom. Petrovčič se je stene izognil, dočim je dr. Stojce plezal strmo kvišku. Pri plezanju se je dr. Stojce ponesrečil. Ali

mu je spodrsnilo, ali se mu je odtrgala skala, na katero se je uprl, še ni dognano. Dr. Stojce je padel 20 m globoko. Pri padcu si je zlomil obe roki in desno nogo. Druga poročila pravijo, da si je zlomil tudi obe nogi. Petrovčič mu je hitel na pomoč. Ostal je pri njem eno uro. Ko se je prepričal, da mu sam ne more pomagati, se je napotil v dolino. Po 10urni hoji je prišel v torek popoldne ob 3. v Kranjsko goro, kjer je županu dr. Tičarju naznanil nesrečo. Tu so takoj odposlali na Škrlatico rešilno ekspedicijo, ki pa se, kakor je razvidno iz gorenje brzoglavke, še ni vrnila. V torek sta se odpeljala v Kranjsko goro predsednik »Slov. plan. društva« dr. Fran Tomišek in zdravnik dr. Plečnik, da se udeležita rešilne akcije. Razen teh dveh so še odšli v Kranjsko goro ing. Viktor Skaberne, ponesrečencev sorodnik Stojce in zdravnika dr. Demšar in dr. Bretl.

Slavnost šentvidškega »Sokola«. V klerikalnem Št. Vidu, kjer stojе škofovi zavodi, je slavila v nedeljo sokolska misel svoje zmagoslavje. Dasi se je z vseh strani, celo s prižnice hujskalo ljudi, naj se ne vdeleže slavnosti, vendar ta agitacija ni mnogo zalegla, zakaj na stotine domačega ljudstva se je vdeležilo prireditve ter se na svoje oči prepričalo, kako podli in neosnovani so vsi napadi na sokolstvo. Z mnogo hiš so vihrale slovenske trobojnice, po cestah so bili postavljeni mlaji, pri vhodu v vas pa slavoloki s sokolskim pozdravom »Na zdar!« Prvi gostje so prišli že dopoldne. Bila sta to bratska »Sokola« iz Škofje Loke in Tržiča. Pri sprejemu na kolodvoru so skušale demonstrirati Marijine device, ki jih je peljal na Višarje župnik. No, »Sokoli« so to uprizorjeno demonstracijo ignorirali povsem. To je bilo popolnoma na mestu. Popoldne so došli: vsa tri sokolska društva iz Ljubljane, »Sokoli« z Viča, Kamnika, Vrhnike, Radovljice in neštevilna množica rodoljubnega občinstva od blizu in daleč. Po prisrčnem sprejemu so odkorakali na slavnostni prostor, kjer jih je z navdušenimi »Na zdar« klici pozdravilo tamkaj zbrano občinstvo. Prva točka sporeda je bila telovadba. »Sokoli« in naraščaj so nastopili s prostimi vajami in na to z vajami na orodju. Telovadili in izvajali so proste vaje z ono preciznostjo in izvežbanostjo, ki smo jo v zadnjem času že navajeni občudovati pri naših »Sokolih«. Občinstvo je z največjo pozornostjo sledilo telovadbi ter s ploskanjem in glasnimi klici priznanja dajalo duška svojemu občudovanju vrlim telovadcem. Po telovadbi se je razvila živahna prosta zabava. Za jed in pijačo je bilo preskrbljeno v lično opremljenih paviljonih, kjer so marljivo in požrtvovalno stregle vrle narodne gospe in gospodične iz Št. Vida in okolice. Za duševni užitek je skrbel slavnoznani »Žirovnikov pevski zbor«, ki je neutrudno in z njemu lastno preciznostjo pel najlepše naše narodne pesmi, pevski zbor »Sokola I.« iz Ljublja-

ne in društvena godba iz Goričan, ki je neumorno svirala skoro izključno same slovenske in slovanske komade. Prireditelj se je zaključila z največjim uspehom, da je lahko mladi šentvidski Sokol na njo ponosen. Zato kličemo vrlim Št. Vidčanom: Vztrajajte neupogljivo na poti, ki ste jo nastopili in prišel bo čas, ko bodo tudi iznad Št. Vida izginili črni oblaki!

g Iz Sele. Ker se je klerikalcem pri občinskih volitvah meseca maja precej slabo godilo, se še sedaj ne morejo pomiriti. Prej so mislili, da so kmeta že dovolj trdno uklenili v farovške verige. Zato sedaj teden za tednom zmerjajo po »Domoljubu« in po prižnicah z liberalci in brezverci in hočejo s tem ugnati samostojno mislečo moze in zbegati ljudstvo. Ali gospodje! Kdo vam pa kaj hoče? Kdo se pa vtika v vaše verske stvari? Mi vam ne ukazujemo, kako morate mašo brati in krščeovati, vi pa nam pustite občinsko gospodarstvo, pri katerem se gre za naše koristi in za katero smo že toliko sposobni, da ne potrebujemo vašega jerobstva. Kaj pa reče župnik, če se kmetje pritožujejo čez zanikerno gospodarstvo s cerkvenim premoženjem, katero so vendar kmetje skupaj spravili? Udari se po prsih in zarohni: Tu sem jaz gospodar, in nima pri tem nihče govoriti! Cerkevne služabnike morajo ljudje plačevati, nastavlja jih pa župnik sam, ne da bi ljudi kaj vprašal. A to mu še ni dovolj, imeti hoče prvo in glavno besedo tudi pri občini, šoli in drugod. Klerikalci vedno vpijejo: ljudstvo naj odločuje. Kadar ljudstvo ž njimi potegne, se derejo: ljudstvo je govorilo, ljudski glas je božji glas. Če pa ljudstvo ne gre za njimi, pa kriče: zapeljani ste, podkupljeni ste, liberalci, brezverci ste. Če je ljudstvo v enem slučaju božji glas, naj bo še v drugem. Mnogim so se pri nas že odprle oči, pa vedno je še premnogo takih, ki slepo pritrjujejo vsem, kar hoče duhovnik. Taki podrepniki so pravzaprav še največ krivi, ker če bi ti ne dajali duhovnikom potuhe in jim ne služili nekako tako kot lovec pes, bi se duhovniki kmalu poboljšali in bi pustili ljudstvu, kar je ljudskega, in zopet bi prijaznost zavladata med nami. Tako, dragi »Slov. Dom«, se nam godi pri nas in menda tudi drugod po Slovenskem.

Notranjski novičar.

Iz Cerknice.

n Grozdje je prekliso je rekla lisica, ko ga ni mogla doseči. Tudi naši klerikalci govoriyo sedaj, ko so pri gospodarskih volitvah tako sramotno propadli, da se niso hoteli volitve resno udeležiti. Seveda jih boli posebno to, ker je več prejšnjih »klerikalcev« glasovalo sedaj za napredne kandidate. In pri vsem tem se »Slovenčev« dopisnik celo baha, da se je v kljub temu, da od njih strani ni bilo agitacije,

zbrala četa 70 zavednih mož, ki je liberalne sužnje baje zaničljivo prezirala. Spozna se tapoj, da dopisnik ni imel pri volitvah nič opraviti, sicer bi moral vedeti, da je bilo klerikalcev mnogo manj in da so vsi skupaj odali okoli 70 glasov. Gospod dekan na primer oddal je 6 glasov, gosp. kaplan 2 glasa (s pooblastilom), Petrovič 3 glase itd. Pooblastil imeli so klerikalci nad 10. Pa pravite, da niste agitirali in da se niste hoteli resno udeležiti! Pojdi, pojdi, Urša v kloster!

n Suženj govori najraje o svojih sotrpinih - sužnjih. Tako je tudi pri »Slovenčevem« dopisniku, ki pa v svoji bujni fantaziji vse prečno vidi. Svetujemo mu, da se naj prime z levico za nos, z desnico pa se potrka po prsih in vzdihne: O, gospod, jaz sem sam suženj!

n Liberalnega denarja se bojijo klerikalni gostilničarji in trgovci. Vsaj mislil bi človek tako, ko čita v »Slovenec« očitaje, da je gospod Š. »rad pobiral klerikalne denarce« in ko vidi, da v Maurusovi gostilni nočejo več pobirati liberalnih kron. Toda kšeft je kšeft — klobasa pa je klobasa, »Slovenčev« pisarenje pa klobasarija.

n Denunciranje je stara klerikalna navada. Tudi »Slovenčev« dopisnik v tem ne zaostane, kar priča vsak njegov dopis, posebno pa zadnji apel na gosp. svetnika. »Der gröste Schuft...!«

n »Pustite pri miru, pustite!« Tako moledujejo sedaj klerikalci, ko so jih napredni listi pošteno pokračili. Kdo pa je začel!? Mar ne vi? Mi se le branimo. Kdor išče, ta najde.

n Bratec sta se našla, namreč klerikalni dopisnik in Maurus. Pred par meseci je bilo še drugače. Seveda, oba imata že na sebi enake barve. Gliha vkup štriha.

n Resnico piše »Slovenec«, ko pravi, da nismo vredni, da bi občevali s Korčtom. Tega vreden je le dopisnik »Slovenca«, mi pa to čast hvaležno odklanjamo, hočemo ostati čisti in suhi. Konstatujemo pa, da nimamo v mislih Josipa Korčeta, marveč le njegovega očeta, ker Josipu nimamo kaj očitati.

n Gostilna pri kroni je dopisniku tudi na poti. »Svojčas« je marsikje dišalo, mi pa živimo sedaj v letu 1909 n v tem letu se je dopisnik sam pritoževal zaradi smradu pri hiši, kjer stanuje. Pometaj pred svojim pragom. — Toliko za danes. Pa brez zamere.

n Z vrha Javornika pri Cerknici. Večkrat že me je dopisnik »Slovenca« laskavo omenil. Zadnjič pa je pisal, da Rožentov Jaka tudi barve spreminja. To je resnica, saj imam z barvami opraviti. Ker pa me spravlja v zvezo z »Narodovim« dopisom, mu povem, da če bi bil jaz dopisnik in da bi imel čas se ž njim baviti, bi že kaj pisal, tako pa le rečem: Oče odpusti mi, saj ne ve, kaj dela! Če pa me »Slovenec« ne bo

pustil pri miru, mu bom že še drugače odgovoril. Rožentov Jakob.

n Z Vrha. Na Vrhu pri Starem trgu pri Rakeku je napravila dežela vodovod, katerega je Vrh nujno potreboval v vseh ozirih. S tem se je potrebam prebivalstva vsaj deloma ustreglo.

n V Starem trgu je prišel trgovec I. Stöckl v konkurz. Pasive znašajo okrog 30.000 K, aktiva nekoliko manj.

n Na notranjski Snežnik pohaja vedno več turistov. Tura je jako zanimiva. — Škoda bi bila, ako bi nas tujec prehitel glede zidave planinske kočice, katero name-rava sezidati podružnica Slov. planinskega društva v Ilirski Bistrici. — Slovenski turisti, prispevajte k zidavi kočice!

n Iz občine Dole pri Idriji se nam poroča: Vsled prehude lanske in letošnje pomladne suše je letošnja košnja tako slabo uspela, da je še nad eno tretjino slabša nego lanska. Nekaterim kmetovalcem je pa skoraj ves pridelek uničil črv. Polja so rujava in prazna. Na košeninah stoji tupatam kaka rujava bilka. Žito, koruza in drugi pridelki so povečini popolnoma rumeni (ne dozoreli) ter leže po njivah, kot bi bili izruvani, ker jim je črv pojedel vse korenine. In pridelke, katerim je prizanesel požrešni črv, je pa v torek, dne 3. t. m. zvečer obtokla toča. Kmetje sedaj nimajo kaj dati svoji živini, nimajo kuhe in nobene zelenjave za hrano prašičem. Kaj bode pozimi, ko je že sedaj tako? Polja in senožeti naših kmetov so postala v zadnjih letih taka, da imajo sedaj kmetovalci, ki so imeli pred 5 leti 30 glav živine ter jim je še ostajalo seno, polovico manj in še te komaj prerediti čez zimo. Kmetovalci obupani gledajo v bodočnost in potrpežljivo čakajo kake pomoči. Vsled teh večletnih obupnih udarecev, se obračamo do naših poslancev s prošnjo, da se nam v tem žalostnem trenutku odpomore s kako znatno podporo, bodisi s senom ali pa s kakimi drugimi krmili, ker drugače smo primorani vso živino prodati in ako bode šlo tako dalje, tudi zapustiti svoja posestva ter si po svetu iskati kruha. Gosp. državni poslanec Gostinčar in deželni poslanec Perhave, vzdramita se ter se vendar enkrat spomnita svojih volilcev, katerim sta pred izvolitvijo na shodih obetala pomoč v vsaki stiski in mnogo drugih olajšav, a dosedaj še nismo dobili niti toliko, kolikor je za nohtom črnega. — Želeti bi bilo in bi bilo tudi najbolj umestno, ako bi naši poslanci izposlovali državno podporo, za katero naj bi se nakupila umetna gnojila, ki naj bi se potem razdelila med revne in tudi po uimi prizadete kmetovalce brez razlike strank. Pa ne tako, kot se je godilo lansko leto, ko so pobasali skoraj vso državno podporo klerikalni bogatini a la Drobnič.

Potrebni kmetje.

n »Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Logatec« je priredilo v nedeljo 1. t. m. na vrtu g. Lenassija v Gor. Logatcu veselico, ki je prav

dobro vspela. Razven domačinov se je udeležilo veselice tudi lepo število Hotenjev. Občinstvu sta najbolj ugajali šaljivi igri »Jeza nad petelinom« in »Kes« ter »Čitalnica pri Branjevki«, v katerih so prvokrat nastopile naše mlade igralke ter v občno zadovoljnost rešile svoje vloge. Društvu bo ostalo od te prireditve okoli 500 kron. Prvo zaslugo, da se je veselica tako lepo obnesla, ima predvsem društveni predsednik g. sodni svetnik dr. Štefan Kraut. Veliko so pa tudi pripomogle k lepemu vspehu naše požrtvovalne gospe in gospodične, ki so prav pridno stregle v paviljonih in končno naše malke, ki so s tako vnemo prodajale cvetke in srečke, dokler niso vsega razprodale. — Nekaj pa je, česar ne moremo na tej veselici dobrobraviti! Tiskati so se dala nemška vabila — menda za naših pet Nemcev, od katerih so prišli trije in pa za planinske nemčurje, od katerih ni prišel nobeden. To je celo graje vredno, ako se pomisli, da znajo naši Nemci dobro slovensko in da v podobnih slučajih noben pameten tujec ne bo zahteval, da se v popolnoma slovenskem kraju tiskajo zanj posebna vabila. To velja tudi za kneza Windischgrätza, na katerega se je največ sklicevalo. Ostali planinski posili »Nemci«, pa sploh niso vredni, da tu o njih govorimo. Dobro poznamo te ljudi in njihove prijatelje, ki so zastupili v nekdanji tako zavedni Planini vse narodno življenje in ki so krivi, da spi Planina že dolgo časa spanje pravičnega. Nemcem se je torej zopet enkrat z nemško tiskanimi vabili lepo pokadilo in vsled tega je bil prav unesten korak našega »Sokola«, ki je iz tega vzroka odpovedal sodelovanje pevskega zbora. Prepričani smo, da se je to v Logateu zadnjikrat zgodilo.

n **Nemcem v resnici lahko raste grenben.** Za kar bi nas Nemci v kakem nemškutarskem gnezdu že zdavna do krvi pretepli, se Germančkom pri nas niti lasu ne skrvi. Le poskusi v Gradcu v gostilni slovensko govoriti! Tu pa se sliši včasih tako petje (seveda neubrano), da bi človek res mislil, da se nahaja v blaženem »Rajhu«. Ne odobravamo sicer nastopa, s katerim so zadnjič kmečki fantje prestrašili našo »nemško družbico«, v katero zaideta večkrat celo dva slovenska politična uradnika, vendar naj jima bo to v svarilo, da človek tudi pri rujni kapljici ne sme pozabiti kje da se nahaja.

n **Naša vas s prijazno okolico je letos zopet privabila dokaj letoviščarjev.** Splošno jim tu zelo ugaja in se tudi prav pohvalno izražajo o dobri in primerni postrežbi. Tujec dobro ve, kedaj se ga začne obirati; tedaj nam pa tudi že hrbet pokaže. Upamo, da v Logateu ne pride do tega in da si bodo domačini znali ohraniti naklonjenost letoviščarjev, od katerih imamo vsi korist.

n **Logaški »Sokol« se prav krepko razvija.** Napravil je že tri izlete in sicer v Hotederšico, na Vrhniko ter v Idrijo, kjer

se je povsod prav v lepem številu vdeležil telovadbe. Na Vrhniko je prvokrat nastopil naraščaj, ki pohiti tudi v Il. Bistrico. Splošno vlada tu veliko zanimanje za II. zlet notranjskih sokolskih društev. — Zlasti bratje telovadci se prav pridno pripravljajo za ta praznik notranjskega sokolstva. Društvu je pred kratkem zopet pristopilo lepo število, podpornih članov, tako da jih šteje sedaj že okoli 90.

n **Javna ljudska knjižnica v Dol. Logateu,** katero oskrbuje in vodi tel. društvo »Sokol«, šteje sedaj 14 časopisov ter okoli 250 knjig. Knjižnica se je pred kratkim s pomočjo podpore tukajšnje »Posojilnice« spopolnila s krasnimi povestmi in podučnimi spisi. Vrli bralci bodo sedaj gotovo še bolj pridno segali po njih.

n **50 kron za »Ciril-Methodovo družbo«** so darovali svatje na dan poroke g. dr. Emil V a š e k a, okrožnega zdravnika v Postojni.

n **Ameriški škof Stariha,** rodом Slovenec, si je te dni ogledal postojnsko jamo in prenočeval v »Narodnem hotelu«.

n **Zlet notranjskih Sokolov v Ilirsko Bistrico.** Drugi zlet notranjskih sokolskih društev bode v nedeljo, dne 22. avgusta v Ilirski Bistrici. Ob tej priliki bode tudi razvitje prapora. Bistrica se že sedaj pripravlja na ta veliki narodni praznik. Vsa slavnost je zamišljena v večjem slogu in je pričakovati iz vseh krajev velike udeležbe. Že sedaj, ko se še niso razposlala na posamezna društva vabila, priglasilo se je že več društev. Sosebno mnogo hrvatskih Sokolov imeli bomo v svoji sredi! Zanašamo se pa tudi na vrle primorske Sokole. Razen ljubljanskega Sokola obljubilo je nekaj gorenjskih in dolenskih Sokolov svojo udeležbo. Bistrica bo vsa v praznični obleki. Tudi priprosto, a probujeno naše ljudstvo udeležilo se bode slavnosti v ogromni množini. Združena odbora Sokolov in naš dam sta neumorno na delu. — Ogromno delo, ki ga zahteva cela prirediteljeva, razdelili so med sedem odsekov.

n **Velika poletna veselica v Postojnski jami.** Dne 15. avgusta t. l. ob 3. popoldne se vrši letos prva velika poletna veselica v svetovnoznanu Postojnski jami. Kako bi se zamoglo verjeti, ako bi se v resnici ne zrló z očmi, da se skriva pod zeleno zemljo nad Postojno, daljni, čudapolni, bajni svet, kjer se nahajajo krasne dvorane, čigar stene se bliščijo, kakor da so sestavljene iz pravih biserov, kjer — pod zemljo — proizvajajo vesele plese tisoče in tisoče ljudi, da se tam nahajajo angleški vrti z nevenljivimi cveticami, kakor da so izklesane iz kamna, da šumljajo potoki in šumijo vodopadi, da se razprostirajo hribi in doline, se vzdigujejo spomeniki, obeliski, da se celo globoko pod človeškimi nagrobnimi spomeniki nahajajo še drugi, pod katerimi morda počivajo mogočni vladarji podzemeljskih duhov, katere so naj-

brže prekanili človeški vsilježi za njihovo podzemeljsko vlado. Vse te krasote se bodo bliščale letos dne 15. avgusta v krasni praznični razsvetljavi. Več godb bode sviraló v različnih dvoranah tega bajnega sveta; jamska restavracija in kavarna bode ta skrbeli za telesni blagor slavnostnih gostov. Vstopnina v jamo se je znižala za ta dan na 2 K, veselica se vrši pri vsakem vremenu. Naj nihče ne zamudi te ugodne prilike, da si ogleda največji svetovni naravni čudež, zakaj vsakdo bode zrl v jami naravne krasote, kakršne se nikjer drugje ne nahajajo.

n **Velika nesreča.** V nedeljo peljala se je večja družba (8 oseb) v avtomoblu z Reke v Ilirsko Bistrico. — Pri Permanih, ravno ob železniških tračnicah, preobrnil se je avtomobil v cestni prepad, ki je 6 do 7 metrov globok. Avtomobil je podse potegnil vseh 8 oseb. Brzobjavno so bili poklicani zdravniki iz Reke in iz Ilirske Bistrice. Ranjenci so ležali na travi pod drevesom s polomljenimi udi. Poškodbe so ponajveč teške. Nekemu dečku so zlomljene roke in noge! Ko je prišla rešilna, odpeljali so ranjence v reško bolnico. Vzrok nesreče je baje gospodar avtomobila sam, vozil je namreč brez šoferja, dasi voziti ne zna.

n **Pasji kontumac** je razglasilo logaško okrajno glavarstvo za cel idrijski mestni okoliš, ker so dokazali pri nekem psu steklino.

Po svetu.

p **Kaj zmore ameriška reklama.** Neki dnevnik v Chicagu je nedavno priobčil sledeči oglas: »Docela nesposoben, precej brezznačajan možki, šest čevljev visok, suh kakor šiba ter kozav, išče posla. Star sem 19 let, izgledam pa, kakor da jih imam 25. Komaj sem dovršil ljudsko šolo, zato pa sem poizkusil 22 različnih opravil, in sicer le v petih letih. Vrgli so me iz trgovin, iz ministrskih uradov, iz odvetniških pisarn in gospodarskih hiš, ker nisem bil za nobeno rabo. Ne glede na to, da ničesar ne znam, nič nisem in nič nimam — razven goriomenjenih slabih lastnosti — še kadim, igram in pijem. Popolnoma izgubljen človek sem torej in ne verjamem, da bi se mogel kdo za me zanimati. Če bi se pa kdo našel, ki bi hotel z menoj riskirati, ga prosim za naslov, da se mu predstavim. Kolikor je do mene, moram vsakega odbiti.« — Nadebudni mladenič je prejel nekoliko stotin pisem, s katerim so se mu ponujale službe, in pa petdeset ženitnih ponudb, kajti — tako so sklepale neveste — človek, ki tako odkrito sodi o sebi, mora imeti srce na pravem mestu!

p **Poljub v slovo.** Lepa gospica je stopila v prodajalnico in je kupila veliko število not za glasovir in petje. Že hoče oditi, kar se obrne in reče: Skoraj sem na nekaj pozabila. Dajte mi še »Poljub v slovo!« —

Gospica je menila pesmico s tem naslovom, a mladi trgovski pomočnik je razumel zadnji besedi v pravem pomenu. — »Oh, gospica, poljub v slovo vam takoj dam!« Po teh besedah skoči kaj ognjevito preko prodajalne mize in da krasotici, predno se ta zave, kaj mladenič hoče, glasno odmevajoči poljub. Bil je zanj več vred, kot deset na note stavljenih.

p V dobrem starem času. V nekem mestecu korakal je sredi široke ulice oddelek kakih petdeset vojakov. Deset korakov pred njimi je stopal z golo sabljo v roki precej debel ponosen stotnik. Naenkrat obrne se vojaški oddelek v majhno stransko ulico, častnik pa, ki ni tega opazil, meri jo sam z odmerjenimi koraki po ulici naprej. Ljudje ga začudeni gledajo in majejo z glavami, ko se koncem ulice zadere: »Cel oddelek četrti obrat na desno — hajd!« in se sam tudi obrne proti cesti, ki je držala na desno. Tukaj pa nleti nenadoma na svoj oddelek, ki je že čakal nanj. »Za Boga, kako pa pridete tukaj sem!« vzklikne začuden stotnik. — »Tukaj skozi to stransko ulico smo bili šli, ker smo imeli precej bližje!« bil je dobrovoljen odgovor.

p Roparski napad na Reki. V sredo dopoldne ob 3/4 10. so trije tolovaji navalili v »Komerčialno banko« na Reki, ustrelili blagajnika in odnesli okrog 80.000 K denarja. Nato so ubežali. Policija je bila obveščena in je zločince zasledovala. Enega izmed njih, ki je še na ulici oddal 12 strelov, so aretirali. Kakšne narodnosti je prijeli zločince, še ni bilo mogoče doznati.

Ameriške novice.

a Originalno svarilo. Martinu Kolariču v Clevelandu je ušla žena Marija, rojena Vidrič, doma iz Dračje vasi na Dolenjskem. Užaljeni mož priobčuje sedaj v ameriških listih fotografično sliko svoje ubegle žene, kakor pravi, v svarilo, da se je bodo drugi vedeli izogibati.

a Drugo podružnico »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ameriki so ustanovili pretekli teden v Dunlu v Penšolvaniji. Podružnici je takoj ob ustanovitvi pristopilo lepo število zavednih rojakov.

a Poroke. V Arrowu so se poročili Fran Doles iz Landola, hrenovške župnije, z Ivano Mravar iz Cerknice, Alojz Kristan pa z Ivano Stopar.

a Slovensko pevsko društvo so ustanovili v Newburghu. Dali so mu ime »Slovan«. Društvo šteje sedaj 28 članov. Predsednik novega društva je Josip Fabjan, tajnik pa Ivan Križman.

a Žena je ušla Urbanu Podobniku v Beadlingu z nekim Franom Primožičem, po domače Silovčevim iz Hotavelj. Podobnik razpisuje sedaj nagrado 25 K tistemu,

ki bi mu povedal, kje se sedaj nahaja njegova žena.

a Premeten slepar. V Eastu Mineralu je tamkajšnje slovenske rojake osleparil za 3500 K Štefan Benedičič, doma iz Martin vrha na Kranjskem. Slepar je utekel v Colorado.

a Umrl je v Movu Runu Slovenec Anton Bogatj, doma iz Stare Oselice nad Škofjo Loko. Zapustil je ženo in troje malih otrok. Ker ni bil pri nobenem podpornem društvu, ni zapustil ubogi rodbini niti vinarja.

a V Frontenaeu v Kausasu je umrla Katarina Bogotaj, rojena v Žirovskem vrhu. Zapustila je moža in dva 8—10letna otroka.

Pomislite in prevdarite!

iz Hotederšice. Trpeli smo nekaj časa in molčali, toda sedaj ne moremo več, ker ne moremo dalje gledati, kako lahkomišljeno in brezskrbno se gospodari z javnim denarjem. — Prišel je menda idrski dekan ter v svoji skromnosti izrekel svojo skromno željo, da se mora cerkev zunaj predelati, češ da bi bila sramota za občane, ako bi ne gledali, da bi bila cerkev tudi zunaj lepa. Kako si je on to mislil, ne vemo, kajti, če primerjamo našo in glavno cerkev v Idriji, moramo reči, da je naša veliko lepša in v boljšem stanu kot pa njegova v Idriji. Seveda si tudi lahko predstavljamo, zakaj on take želje kot pri nas ne izreče tudi doma, ker pač dobro ve, da mu Idrijčani ne bi dovolili kaj takega, kot so ga samo na migljaj ubogali Hotenci. Torej g. dekan, najprvo doma, če vam bodo hoteli ugoditi! Tu se je seveda takoj vstreglo njegovi želji in župnik s cerkvenima ključarjema gotovo v soglasju z občinskim odborom so sklenili cerkev zunaj predelati, toda na način, ki bo požrl tisočake. Štirje delavci, vsak po 6 K na dan, material ter dovažanje potrebnega stane občino gotovih 30 do 40 K na dan. Delalo se bo gotovo dva do tri mesece po izjavi zidarjev. Sedaj pa zračunimo koliko bo to stalo. Dva do tri tisoč kron gotovo, če še ne več. Vprašamo torej one može, gospoda župnika, ključarja ter župana kot zastopnika občinskih koristi, ali se morete drzniti tako brezvestno gospodariti z denarjem, ki je krvav od naših žuljavih rok? S kako vestjo in ali se tako zastopajo občene koristi? Pač smo vedno za to, da se popravi in prebeli cerkev, toda samo če je potreba, in da se vsaka potreba pokrije na način, ki odgovarja vsakemu v potu prisluženem vinarju. Smo pa najodločneje proti vsakemu razkošju, ker zahtevamo, da se naši denarji vporabljajo tako in v take namene, ki edino zamorejo odgovarjati pravi potrebi. Smo odločno proti temu, da bi se nepotrebno metali proč tiso-

čaki, smo proti temu, da bi se naše denarje zapravljalo. Zapomnite si to! Skrbeti je treba pravočasno in ne pustiti, da bi tekla voda celo zimo iz pretrgane strehe skozi strop. Zadostovalo bi par sto kronic in vse bi bilo lepo in v redu, a ne izmetavati tisočake za čisto prazne in nepotrebne stvari. Tu nastane vprašanje: ali pa imate denar? Pravite nam, da ga imate, toda tu pa spregovorimo, da z njim ne boste tako brezvestno gospodarili, ker denar ni vaša zasebna last, ampak last nas vseh!! In zato imamo tudi vsi pravico proti takemu ravnanju najodločneje protestirati. Če se bodo stroški pokrili iz cerkvenega denarja, kar pa vam naravnost povemo, da ne verjamemo, kajti ne verjamemo, da bi pri takem gospodarstvu razpolagali s takimi svotami — moral bi se pobrati zadnji vinar iz blagajne. Kje pa bode potem pokritje za nove potrebe, ki lahko nastanejo vsak dan? Ali ste pomislili to? Dobra srea, na katera se morda hočete znova obrniti, bodo zakrknjena, ker slabih gospodarjev ne bo nihče hotel podpirati. Odločno smo proti temu in naj odločuje, da bi se za nepotrebne stvari zapravljal denar iz občinske blagajne, ker občinske doklade se morajo vporabljati za druge, vsej občini koristnejše namene. Župan in ves odbor si zapomnite to! Nočemo, da bi se naši žulji pribijali na zid, ne maramo, da se vroč znoj blešči nasproti od truda sklonjenemu hrbtu in zgaranim našim rokam, ampak zahtevamo danes javno jasnega in odločnega odgovora, **od kod in ali je bodo pokrivali vsi stroški na način kot mi zahtevamo in če se bo z našim denarjem gospodarilo tako kot se mora in edino sme gospodariti s premoženjem, ki je skupna last vseh občinarjev?** Vsi tisti, ki pri tem odločujete, odgovorite nam in prihodnjič se zgovorimo naprej.

Več davkoplačevalcev.

Gospodarstvo.

gd Ivoz žita iz Severne Amerike je znašal v letošnjem letu od 1. do 30. junija: pšenice: 17 milijonov 810 tisoč centov, moke 9 milijonov 302 tisoč q; lansko leto v ravno tem času: pšenice 27 milijonov 257 tisoč q, moke 13 milijonov 85 tisoč q.

Ob zorenju grozdja.

Čas, ko nas v vinogradih pozdravljajo prvi rdeči ali modri grozdi, je tukaj. Potrebno je tedaj, da podamo ob tem čase nekaj poduka in navodil našim vinorejcem.

Predno prične zoreti, se doraslo grozdje prevleče s tanko voščeno kožico, ki odvzame jagodi prejšnjo svetlo-zeleno barvo in jo nadomesti z motno sivkasto. Mi pravimo, da je grozdje v m o k i. Stari vinščaki so si stavili za pravilo, da je v takem stanju pustiti vinograd v miru, osobito pa je opustiti kopanje. To sledi iz

tega, ker je grozdje »v moki« zelo občutno in povzročea vsaka najmanjša poškodba na njem občutne posledice za poznejšo trgatv. Mi seveda ne bomo tako oskosrni, kakor naši predznanci in bomo rekli, da s kopačo res ni hoditi sedaj v vinograd, pač pa je treba, da dokončamo škropljenje proti peronospori in žvepljenje proti vidiju ali plesnobi, ako tega dosedaj nismo utegnili. Dalje bomo pridno zasledovali kislega črvička in porezali trtne vrhe, da poženemo s tem trtni sok doli proti grozdju. Predvsem pa nam je opozoriti naše viničarje na neko slabo, neumestno in kvarno navado, ki je udomačena posebno v dolenskih krajih. Precejšen del naših vinogradnikov je namreč še vedno mnenja, da je zorenje grozdja odvisno od neposrednega solnčnega obsevanja. V tem prepričanju gredo in potrgajo vse najlepše in najbolj zdrave liste okoli grozdov, misleč, da bode neposredno pripekanje solnčnih žarkov pospešilo dozorevanje grozdja in da bo to vsled tega slajše kot sicer. S tem pa dosežejo ravno nasprotni učinek. Ne le, da tak, vseh listov oskubljeni grozd ne dozori, se predčasno posuše še peclji, da zvené jagode, ki niso ob trgatvi za nikako rabo. Celoletno škropljenje v vinogradih mora temeljiti v načinu, kako ohraniti kolikor mogoče veliko in zdravih listov predvsem v bližini grozdja, ker so listi posredni tvoritelji grozdnega sladkorja. V listih se tvori škrob, ki prehaja v pecelje, iz škroba pa se pod vplivom različnih kisljin tvori grozdni sladkor, ki kot tak prehaja v jagode. Razni vinarski strokovnjaki so po večletnih izkušnjah, kakor tudi potom znanstvenih raziskavanj dokazali, da se v grozdu, to je v grozdni jagodi sami ne tvori sladkor, ampak kot tak že gotov prihaja v jagodo in da je v prvi vrsti potrebno veliko in zdravih listov v neposredni bližini grozdja, ako nam je na tem, da to popolnoma dozori.

Odločno je torej svariti vsakogar, ki namerava v času, ko grozdje zori, potrgati liste spodaj pri grozdih, ker mu zna tako prenašeno in nepremišljeno dejanje uničiti ves pridelek tam, kjer so prizanesli peronospora, plesnoba in toča ter drugi škodljivci in ujme.

O predpripravah in načinu trgatve spregovorimo v eni prihodnjih števil »Slov. Doma«. —uč—

Smešnice.

Na Višnjegorskem kolodvoru vstopi Višnjegorec. Znan potnik ga vpraša: »He, Janko, kam ste polža djali?« Janko se odreže: »Lejga no, kaj ne veš, da smo ga dali dolenski železnici v zakup, da prevažajo na njej vlake?«

A: »Katera smrt je najložja?« — B: »Če kdo zmrzne, tako po lahkem umre, da

nič ne čuti. Šele ko se zbudi, vidi, da je mrtev.«

Pozabljivemu profesorju so v gostilni vedno zamenjali novi klobuk s starim. Ko kupi zopet nov klobuk, pa zapiše vanj s črnilom: »Ta klobuk je moj.« Kljub temu so mu ga še isti večer zamenjali. Profesor se je pa strašno hudoval, češ da je to skrajna predrznost, da mu vzamejo klobuk, ko je vendar zapisano v njem, da je njegov.

Mleko.

Mlada mestna deklica opazuje čredo in vpraša nedolžno: »Katera žival pa je tukaj krava, ki daje mleko?«

Gospodična pa, ki je bila že enkrat na deželi na letovišču, ji odgovori samozavestno: »Ne bodi smešna! Mleko dobivamo vendar od koz!«

Nekaj drugega.

Učenec: »Gospod učitelj, Vi ste nam hoteli zadnjič predavati o možganih!«

Učitelj: »Da, da, bom drugič! Sedaj imam čisto nekaj drugega v glavi.«

Dober odgovor.

Gost: »Gospod gostilničar, ali je to zajčja ali mačja pečenka?«

Gostilničar: »Ali Vam ugaja?«

Gost: »Gotovo mi ugaja.«

Gostilničar: »No, kaj pa potem vprašujete?! Boljša je mačja pečenka, če Vam ugaja, kakor pa zajčja, če Vam ne diši!«

Uganil je.

Gost: »Kje pa je gostilničar?«

Natakar: »Je pri nekem krstu.«

Gost: »A, tako! Potem ga pa le hitro pokličite iz vinskega hrama!« (Gost je namreč uganil, da krsti gostilničar vino z vodo!)

Vsak napredni Slovenec bo di-ročnik „Slovenskega doma!“

LISTEK.

Nova hiša.

(Konec.)

In smejala se je tako presrečno in veselo, da je hipoma zdrsnil jerbas z njene nemirne glavice, in bums! se je vsula trava Francetu na glavo in povrh še jerbas.

»Ha-ha-ha, France, France, zdaj pa imaš volka! Na, zakaj si ga pa klical!« Dekle se je smejala in tolklo po kolenih, a medtem se je France izkopal iz trave, in skoro ga je bilo sram pred veselo punčko.

»Ti Marjetka ti, kako je poredna!« France se je skušal smejati in je dekleta, ki si je vsled smeha brisalo oči, prijel za predpasnik in jo potegnil k sebi. Dekle se

ni utegnilo braniti, in predno se je zavedelo, kaj in kako, je sedelo Francetu na kolenih.

»Ali me ne pustiš, ti dedec ti rjavi!«

»No, no,« jo je tolažil, »ne bodi huda! Nekaj ti imam povedati!«

»Kaj pa? Ali mi poveš?«

»Če ne boš nikomur povedala, in če ne boš huda!«

»Ha, ha, France, nič ne bom huda in nič ne bom pravila okrog. Kaj pa je, France?«

Pri tem ga je prijela za obe ušesi in ga začela neusmiljeno vleči na levo in desno.

»Veš kaj? Meni si pa všeč, in rad te imam. Kar vzeli bi te!«

»Ha - ha - ha - ha!« Še bolj veselo se je zasmejala Marjetka in z obema rokama ga je začela božati in ploskati in tepsti po obrazu. France jo je izpustil in dekletu mu je skočilo z naročja ter se vstopilo predenj.

»Ha - ha - ha, ti bi me vzeli? Ali res, France?«

Pokimal je in se široko režal veselemu dekletu, kakor bi jo hotel ugrizniti.

»No, pa me vzemi, France,« je rekla. Skočila je k njemu ter ga znova počila z dlanjo po licih. Skušal jo je ujeti, ali zastonj. Dekle se mu je izvilo kot riba.

»Veš kaj, France! Ali še ne zdaj! Kadar boš imel novo hišo! Ha - ha - ha! Tedaj bom pa Tvoja.«

Zadela je jerbas na glavo in odhitele. Že daleč od njega se je ustavila in zaklicala:

»Veš, France, kadar boš imel novo hišo! Ha - ha - ha!«

Rjavi France je strmel in gledal za dekletom, ki je imelo piruhe na licih in zreli jabolki na prsih, dokler ni izginilo v vas.

* * *

In že drugi dan je začel France podirati svojo staro bajto. Zlezal je na streho in razmetal preperelo, gnjilo slamo, razdejal in razsekal je tramovje.

In zopet je pritekla Gromova Marjetka mimo:

»Kaj pa delaš, France? Ali si zno-rel?«

»Bajto podiram. Drugo leto pa napravim novo in takrat boš moja nevesta!«

»Ha - ha - ha, France, le postavi novo hišo, pa dobiš nevesto.«

In tako je podrl bajto, predno je minila jesen in ko je zapadel sneg, so bile vrane brez strehe, ščinkovci niso imeli strehe in tudi France ni imel strehe. Na zimo je prodal dimo in telička ter je ležal v hlevu. Podnevi pa je hodil v les ter je sekal smreke za novo hišo.

Ko so se začeli dnovi daljšati, je zapadel velik sneg. In vse polno drevja je polomil, ptice so priletele iz gozda v vas in se skrivale na hlevih pod strehami in letale po dvoriščih. Celozajci so prišli na vrtove in objedali cepiče. Franceta pa ni bilo

od nikoder. Gromova Marjetka bi rada vedela, kaj je z njim. Zato je obula ogromne očetove škornje ter je gazila nadebelo sneg proti Francetovemu hlevu.

Strehe ni bilo na njem, ker se je udrila pod snegom.

Marjetka je bila radovedna in je s silo odprla duri. Kar je videla, jo je prevzelo, da je kot blazna letala v vas in vpila:

»France je zmrznil! V hlevu leži in sneg se mu ne stopi na obrazu.«

In potem so kmetje napravili France-tu novo hišo. Iz šestih desk so jo zbili, ali tako trdno, da ga bo trpela do sodnega dne.

Lojze Pesjan.

Vprašanja in odgovori.

R. V. v S. Vprašanje: Imam dva varovanja, ki sta v Ameriki podedovala par sto kron. Sodišče zahteva, naj jih naložim v kakšnem zanesljivem denarnem zavodu. Kje naj naložim denar?

Odgovor: Naložite denar v slovenski „Mestni hranilnici ljubljanski,“ ki vam nudi največ varnosti.

A. S. v K. Vprašanje: Pred enim mesecem sem prodal posestniku N. njivo. Pred tremi pričami sva napravila ustno kupno pogodbo ter se domenila, da najkasneje do 1. t. m. greva k notarju, da podpiševa pismeno kupno pogodbo. Kupec sedaj o kupčiji neče ničesar vedeti, češ kupčija ni veljavna, ker se ni podpisala pismena. Ali je izgovor utemeljen?

Odgovor: Ustna kupna pogodba je veljavna. Kupca lahko tožite za izpolnitev kupne pogodbe in ste lahko prepričani, da bo on to pravdo izgubil.

M. K. v Z. Vprašanje: Te dni sem dobil od davkarskega urada nemški plačilni nalog. Rekel sem, da ne razumem nemški, in ga nisem hotel sprejeti. Dostavitelj mi je grozil, da me bo davkarja kratkim, potem zarubila. Ali je to mogoče?

Odgovor: To ni mogoče, ako dostavnice niste podpisali. Vsak Slovenec ima pravico in dolžnost, da zahteva, da občujejo z njim uradi ustno in pismeno slovenski. Kdor dobi od kakšnega koli urada nemški dopis, naj ga vrne z zahtevo, da se mu pošlje slovenski dopis. Obenem naj vsak tak slučaj naznani našemu uradništvu, da lahko dotični urad javno ožigosamo.

J. Z. v Š. Vprašanje: Kje je Melila, o kateri v zadnjem času toliko pišejo časopisi?

Odgovor: Melila je Španska trdnjava v severnem Maroku ob obrežju Sredozemskega morja nasproti Španski.

Dobili smo mnogo vprašanj od nenaročnikov. Sporočamo jim, da odgovarjamo na vprašanja samo naročnikom!

Čistnica uredništva.

G. K. v N. Poslani rokopis je bil pomotoma naslovljen na uredništvo „Ljubljanskega Zvona.“ Ker biva sedaj urednik tega lista na dopustu na Koroškem, je bilo pismo poslano tjakaj. Od tam smo rokopis dobili v soboto zvečer. Uredništva torej ne zadene nobena krivda, ako dopisov ni bilo mogoče pravočasno priobčiti. Brez zamere torej! Prosimo za nadaljno so-trudništvo!

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Loterijske številke.

Vlečene dne 7. avgusta 1909.

Gradec: 85, 37, 38, 66, 76.

Dunaj: 44, 40, 72, 78, 54.

*Le oni ne mara testenin, ki ni še
Pekatet okusil!*

25 19—5

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“
priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnico

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.

Svoji k svojim! 20 52—5

Pozor krčmarji!

Kadar kupujete vino ali rakijo ali ob času zorenja grozdja, se Vam priporočam. Stanujem v Poreču že mnogo let in poznam popolnoma tukajšne razmere glede dobrih in manj dobrih vin in se zatorej priporočam vsem krčmarjem, naj se zanesljivo obračajo name pismeno ali ustmeno, ker posredujem v vseh razmerah.

Martin Sreboth, trgovec

Poreč, Istra. 17 7—5

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrsne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Sidersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.

43 24—4

Dimnikarskega pomočnika

ob dobri plači išče

Šovrenc Žejn, dimnikar v Šturijah št. 66

pri Ajdovščini. 44 2—2

Poštne hranilnice št. 12.921.

Ustanovljena leta 1896.

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna v hiši št. 1 (pri Jomanu)

sprejema in izplačuje hranilne vloge ter jih obrestuje po 4³/₄% od prvega dneva vlaganja sledečega meseca in do konca meseca, po katerem se je izplačala vloga.

Uradne ure so ob nedeljah od 1. do 5. ure ter vsako sredo od 4. do 6. ure popoldne. 22 25—5

Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne, izvemši praznikov.

Največja zaloga navadnih do najfinejših otroških vozičkov

36 25—5 in navadne do najfinejše

žime.

M. Pakič
v Ljubljani.

Neznanim naročnikom se pošilja s povzetjem.

Deset zapovedi za kmetovalca in deset zapovedi za zdravje

lepo tiskanih, prav zastoj in franko po pošti dobi vsak, ki piše ponje od lekarnarja

Trnkóczyja v Ljubljani,

zraven rotovža. 33 25—5

Letošnja huda zima je pokazala, da presega glede trpežnosti vsako drugo opeko

Köhlerjeva cementna strešna opeka z zarezo

v veliki zalogi jo ima

edini izdelavatelj za slovenske dežele

Ivan Jelačin na Glincah pri Ljubljani.

Ravnotam se dobi tudi navadna cementna opeka brez zareze v najboljši kakovosti. 11 6—5

Vprašanja je nasloviti na Ivan Jelačin v Ljubljani.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure dopoldne.

Obrestuje hranilne vloge po 4³/₄% od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5¹/₂% in amortizaciji najmanj 1/2%, na osobni kredit po 6%. 2 25—5

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.

Franc Kraigher

krojaški mojster v Ljubljani

Kongresni trg št. 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno! Postrežba točna!
26 25-5

V. H. ROHRMANN

(prej Jože Strzelba)

LJUBLJANA

kupuje razne rastline, korenine, rožice, semena, lubje, divji kostanj, češminjev sok, jabolka za mošt, kosti, parklje, loj itd..

ima kot lastnik tvrdke 40 24 4

M. PAKIČ

vedno največjo zalogo škafov, raznih lesenin, košar, fine žime, morske trave itd.

Mlekarska zadruga v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

ima vedno v zalogi 23 25-5

polnomastni in polmastni emendolec ter polnomastni in polmastni trapist:

emendolec kg	K 1-60	polemendolec kg	K 1-30
trapist . „	„ 1-80	poltrapist . „	„ 1-60

Prva slovenska trgovina

Pevc & Koželj

v KOČEVJU, v hiši slovenske „Kočevske posojilnice“

Manufakturno, galanterijsko in specerijsko blago

na debelo in drobno.

Zaloga moke V. Majdiča ter zaloga železnine.

31

25-5

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa

K 71,417.344-75

upravnega premoženja

K 17,519.983-93.

Obrestuje hranilne vloge

po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908

kron 17,102.911-27.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $\frac{1}{4}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

6 25-5

Izborno
češko budejeviško pivo,
 katero se prodaja v prid družbe sv. Cirila in Metoda
 priporoča 40 24-4
 glavna zaloga češke budejeviške pivovarne
 v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 27.

Splošno kreditno društvo
 r. z. z. o. z.
 v Gosposki ulici št. 7 1 8-3

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun in jih obrestuje s 1. julijem 1909 po 4 $\frac{3}{4}$ % brez odbitka rentnega davka; eskomptira menice in daje posojila na osebni kredit po 5 $\frac{1}{2}$ % do 6 $\frac{1}{2}$ %.

Lastno premoženje znaša v deležih in zakladih K 179.765-55
 Skupna aktiva 1.242.166-77
 Denarni promet v letu 1908 6.296.087-46

Prva narodna veletrgovina z železnino
Fr. Stupica v Ljubljani
 Marije Terezije cesta 14 18-5
 priporoča svoje izvrstne

brane, pluge, ameriške kosilne stroje, slamoreznice, mlatilnice, čistilnice, motorje, železne blagajne, kuhinjsko opravo, štedilnike, peči, kakor tudi železniške šine, tra-verze, cement in sploh vse stavbne potrebščine, trombe, cevi in tehtnice.

Nizke cene!
 Točna postrežba, solidno blago!

Slovenci! Slovenke!
 Svoji k svojim!

Pred nakupom
 jesenskega in zimskega blaga
 se Vam priporoča
 slovenska trgovina pri
sv. Cirilu in Metodu
 v Ljubljani 10 12-5
 Lingarjeva ulica. Nasproti loterije!

Velika zaloga najnovejšega blaga za moške in ženske obleke.
 Največja izber satenastih, volnenih ter svilnatih rut.
 Ob potrebi spomni se vsak na to trgovino.

Vse ostalo letno blago poproda se po znatno znižani ceni!

* Popravila in preobleke točno in cenno. *

Najcenejše solnčnike in dežnike
 domačega izdelka priporoča 12 25-5

Josip Vidmar
 v Ljubljani

Pred Škofijo 19, Stari trg 4,
 Prešernova ulica 4.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani, Stritarjeve ulice.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun

po **4** $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ čistih,

eskontuje menice, devize, čeke, vaglie, kupuje in prodaja tuji denar, zlasti ameriške dolarje.

Nakazila v Ameriko in druge dežele izvršuje najceneje in najhitreje.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje (srečke, rente).

Daje bančno-strokovne nasvete popolnoma brezplačno.

Delniška glavnica 3.000.000 K, rezervni zaklad 350.000 K.

Podružnice v Splitu, Celovcu in Trstu.

3 25-5

Stanje hranilnih vlog nad 36 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA.

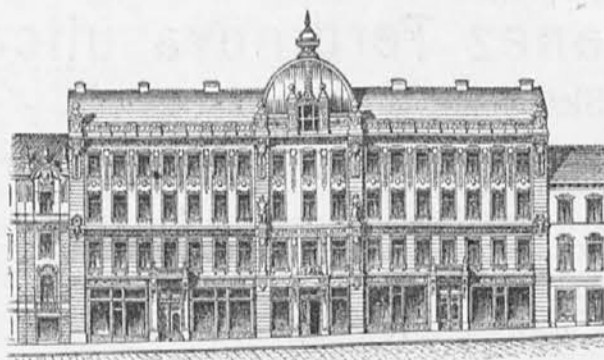
Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po $4\frac{1}{4}\%$ ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagatelj ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po $4\frac{3}{4}\%$ na leto. Z obrestmi ob enem pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v $62\frac{1}{2}$ leta. Kdor plačuje 6% izposojenega kapitala, poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Mestna hranilnica izdaja lične domače hranilnike proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

7 25-5

V korist „Družbe sv. Cirila in
Metoda“

ČEŠKO PIVO

Ceške delniške pivovarne
v Č. Budejevicah.

• • •

Zalogi za Notranjsko:

Postojna Trnovo
16 14-5 na Kranjskem.

Trpežni folc

navadno strešno opeko „kavljar“ in
zidno opeko izdeluje ter ima v zalogi

Karel Jelovšek 27 5-5

e. in kr. dvorni založnik opek na Vrhniki.

Zastopnik 28 11-5

valjčnega mlina Vinka Majdiča iz Kranja
Slavoj Jenko ima zaloge za odjem na
debelo v Trnovem in Podgradu.

Trgovci! „Svoji k svojim.“

Ljubljana Josipina Herrisch Židovske ul. 7.
priporoča svojo bogato zalogo

moških, ženskih in otroških čevljev

najnovije oblike, zelo trpežne ter elegantne fasona,
rjave in črne prave ameriške čevlje
za gospode in gospe.

Zunanja naročila točno.

Restavracija

pri

„Zlati kapljici“

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27
priporoča slavnemu občinstvu
svojo izbornu kuhinjo, naravna vina
in pivo.

Zmerne cene in točna postrežba.
Lepi, prijazni prostori, krasen vrt itd.

Za obilen obisk se priporočata

38 10-5 Leopold in Alojzija Tratnik.

Prvi slovenski

pogrebni zavod

se priporoča slavnemu občinstvu

za ureditev pogrebnih sprevedov v
Ljubljani in na deželi po nizki ceni.

Naročila se sprejemajo pri 21 12-5

Franc Vidaliju

Ljubljana
Prešernova ulica.

Josip Turk

lastnik prvega slovenskega
pogrebnega zavoda.

AGRO-MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z. z. o. z.

Ljubljana, Janez Terdinova ulica št. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur do bavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt, kakor poljedelske
in druge stroje, umetna gnojila (superfosfate, tomaževo žlindro, soliter, kalijevo sol itd.), modro
galico, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste semen, kolonijalno in špecerijsko blago itd.

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenjskih, istrskih, dal-
matinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene jako nizke.

Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne zveze; zategadelj lahko vsakomur jako dobro in
hitro postreže.

2 54-5